

Jonge Geesten

Vanuit het Young Consulting Network wordt in elke M&C Quarterly een bijdrage geleverd: een stem aan jonge adviseurs met visie. Marianne Molenaar, theoloog en adviseur bij Andersson Elffers Felix reikt ons deze keer inspiratie aan vanuit de Benedictijnse spiritualiteit.

ZIJN WE NOG MET DE GOEDE DINGEN BEZIG?

'Jongens, zijn we nog met de goede dingen bezig?' vraag ik mijn collega-adviseurs tijdens ons wekelijkse teammoment. Er valt een stilte. Wanneer doe je 'het Goede'? En wie bepaalt dat? In dit artikel neem ik jullie mee in mijn zoektocht. Daarbij laat ik me inspireren door de Benedictijnse spiritualiteit.

De vraag wanneer je het als adviseur 'het Goede' doet hangt sterk samen met de vraag wat je verstaat onder de taak en rol van de adviseur. Er zijn vele opvattingen over wat de adviseur is en wat hij zou moeten doen. Peter Block heeft het in zijn boek *Feilloos adviseren* over 'doen wat er in elke fase gedaan moet worden'. Een andere vraag die voor Block kernachtig is bij het adviesvak is: Ben ik nu oprecht tegenover deze persoon? Deze twee pijlers zijn voor Block fundamenteel voor een goede adviseur. 'Het Goede' moet je steeds weer opnieuw zoeken. In je tijdelijke betrokkenheid wil je iets toevoegen. Iets wat de opdrachtgever zelf niet voor elkaar krijgt. 'Het Goede' doen als adviseur ligt daarmee niet onomstotelijk vast en vraagt om continue reflectie. Zowel op je eigen handelen, als op de beroepsidentiteit als geheel.

Reflectie op ons eigen handelen

Reflectie kan je op verschillende manieren opzoeken. In dit artikel zoek ik naar reflectie op het eigen handelen. Als theoloog put ik daarbij graag uit spirituele bronnen. Ik wil jullie introduceren in de Benedictijnse spiritualiteit. Die spiritualiteit reikt een levensoriëntatie aan die naar mijn idee goed past bij de professionele identiteit van de adviseur. Eerst vertel ik iets over de Benedictijnen, vervolgens over de drie geloften die monniken afleggen als ze intreden in het klooster en wat deze geloften in het hier en nu kunnen betekenen. Tot slot stel ik een aantal vragen die kunnen helpen bij de reflectie op het goede.

Inspiratie over 'het Goede' vanuit de Benedictijnse spiritualiteit

Door de eeuwen heen hebben theologen zich gebogen over vragen over God, liefde, 'het Goede', de waarheid. En over de vraag hoe je een goed leven leidt. In de spiritualiteit van kloosterordes zijn deze vragen heel concreet beantwoord. Stichters van een kloosterorde legden hun gedachtegoed vaak vast. In het jaar 529 stelde Benedictus van Nursia een 'Regel' op om richtlijnen te geven voor het samenleven in zijn gemeenschap.

Drie geloften: *stabilitas, conversatio morum* en *obedientia*

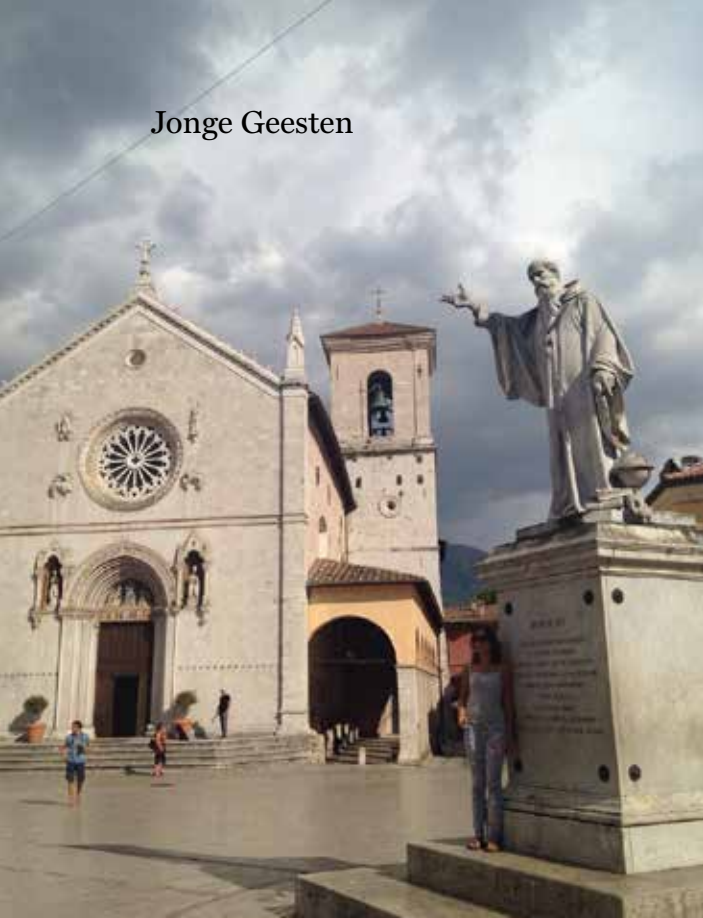
Wil Derkse vertaalde de Benedictijnse spiritualiteit in zijn boek *Een levensregel voor beginners* naar onze huidige samenleving. Er zijn veel elementen uit de Benedictijnse spiritualiteit die ons inspiratie kunnen bieden. Voor nu nemen we drie geloften als uitgangspunt: *stabilitas*, *obedientia* en *conversatio morum*. Deze geloften leggen de monniken af als ze intreden in het klooster. Ze bieden houvast als het gaat om 'het Goede' te leren doen. Want ook dat hoort bij deze spiritualiteit: 'het Goede' doen is een leerproces. Derkse vertaalde de drie geloften als volgt:

- *Stabilitas*: niet weglopen van dat waaraan je je hebt verbonden en wat hier en nu een appèl op je doet.
- *Obedientia*: de kunst van het aandachtig luisteren en van harte en daadwerkelijk respons geven.
- *Conversatio morum*: het permanent en dagelijks op-nieuw op te pakken proces om je houding en levensstijl stukje bij beetje te verbeteren.

In de volgende alinea's lezen jullie wat deze drie geloften kunnen betekenen in het werk als adviseur.

Stabilitas: niet weglopen van dat waaraan je je verbonden hebt

Stabilitas lijkt de meest logische belofte voor een monnik: je verbindt je aan een bepaalde kloosterorde en je spreekt uit dat je bij deze gemeenschap blijft. Je geeft je commitment. Je bent trouw. Dat is niet altijd gemakkelijk. Je kan trouw zijn zonder dat je hart er nog in zit, zonder echte toewijding. Derkse zegt over de *stabilitas*: 'Het gaat er om te groeien en te bloeien waar je geplant bent, in deze situatie, in dit gezin, in deze organisatie waaraan je je jawoord hebt gegeven, en niet ergens anders.' Ook als adviseur is dat soms een uitdaging. Ik merk hoe gemakkelijk het is het om je te distantiëren van een opdracht of opdrachtgever als het spannend of juist saai wordt. Wanneer het saai wordt, is het verleidelijk om je verheven te voelen of te roddelen over de mensen waar–

mee je te maken hebt. Wanneer een proces vastloopt, is het aantrekkelijk om je handen ervan af te trekken en te wijzen naar de omstandigheden of mensen waardoor iets vastloopt. Stabilitas kan dan betekenen: erbij blijven, het ongemak voelen, je eigen rol onderzoeken en kijken naar mogelijkheden om weer beweging te creëren.

Obedientia: aandachtig luisteren en van harte respons geven

De obedientia vind ik de mooiste gelofte. Hij gaat over gehoorzamen, luisteren met aandacht. Voor de Benedictijnen werkt dit twee kanten op: de monniken luisteren naar de abt, maar andersom luistert de abt heel aandachtig naar wat zijn broeders inbrengen. Derkse vertaalt: Het gaat over aandachtig luisteren en gehoor geven aan het beroep dat een situatie of persoon op ons doet. Luisteren met je hart en daarmee 'het zinnige' opvangen.

Dat past voor mij goed bij wat Block beschouwt als 'oprecht reageren'. Dat houdt in dat je bespreekbaar

De bijdragen in deze rubriek zijn afkomstig uit het Young Consulting Network. Dit netwerk, opgericht in 2017, verbindt jonge adviseurs (onder de 35 jaar) met elkaar. Het doel van het YCN is om de professionele ontwikkeling van jonge adviseurs te stimuleren, door middel van activiteiten zoals lezingen, workshops, pro-bono advies en intervisie. Het netwerk is verbonden aan de ROA, maar staat open voor jonge organisatieadviseurs van alle bureaus. Linde Holtkamp, bestuurslid van het YCN en redactielid van *M&C Quarterly*, coördineert deze rubriek.

maakt wat je ziet en ervaart. Ook dat kan spannend zijn. Wat doe je als je als adviseur gevraagd bent om x of y door te rekenen voor de organisatie, en je in elk contact met medewerkers van het bedrijf merkt dat zij angstig zijn voor hun leidinggevende? Maak je dat bespreekbaar, of is dat geen onderdeel van je opdracht? En stel dat je wilt luisteren naar je ethisch kompas, wat doe je dan als daar druk op komt te staan? Als je een onderzoeksopdracht krijgt waar veel geld mee gemoeid is, maar je zeker weet dat dit onderzoek het onderliggende vraagstuk geen stap verder gaat brengen? Geef je de opdracht dan terug? Ook in een recessie?

Conversatio morum: stukje bij beetje je houding en levensstijl verbeteren

In de religieuze taal gaat conversatio morum over bekeering. Je omkeren naar 'het Goede'. In de Benedictijnse spiritualiteit gaat het over het aanleren van een goede en vruchtbare levensstijl. Dat doe je met kleine stapjes. Elke dag biedt de kans om iets te verbeteren. Wat vind je van waarde?

Besteed daar je aandacht aan en ervaar hoe er groei ontstaat. Voor mijzelf is het 'oprecht zijn' een belangrijk groeithema. Van nature zoek ik naar harmonie. Terwijl oprechtheid juist dingen op scherp kan zetten. Mijn eerste stap is om steeds meer te ontdekken wanneer ik onoprecht ben. De tweede is nu om iets te doen met wat ik zie of opmerk en de confrontatie aangaan.

'Het Goede' in je dagelijks werk

We begonnen met de vraag wat een goede adviseur is. En wanneer je 'het Goede' doet. Dat blijven vragen voor doorlopende reflectie. De Benedictijnen reiken ons hiervoor een bepaalde levensstijl aan. De drie geloften kunnen je helpen om te zoeken naar 'het Goede' in je dagelijks werk.

- Waar heb jij je aan verbonden? Ben je daar nog steeds van harte bij betrokken? (Stabilitas)
- Op welke momenten in de dag is jouw oprechte aandacht nodig? Hoor of voel je een appèl? Hoe kan je daar op antwoorden? (Obedientia)

- Wat vind je van waarde en wil je meer of beter doen in je leven? Hoe kan je daar een eerste stap in zetten? (Conversatio morum)

Een opdrachtgever teruggeven wat je in zijn organisatie ziet gebeuren, een rapport schrijven waarin je zegt wat er echt gezegd moet worden, of oprecht luisteren naar wat die ogenschijnlijk saaie gesprekspartner inbrengt. Het gaat er om dat je dat wat je doet, met aandacht doet. Dat je voortdurend antwoord geeft op datgene wat zich in jouw dag aandient. Het alledaagse kan dan heilig zijn. Zo groeien we, met vallen en opstaan, in het doen van goede dingen.

Leestips voor als je je verder wilt verdiepen in spiritualiteit in de organisatiecontext:

- *Een levensregel voor beginners, Benedictijnse spiritualiteit voor het dagelijkse leven*, Wil Derkse, 2003
- *Spiritueel leidinggeven. Benedictijnse praktijklessen voor mens en bedrijf*, Anselm Grün en Friedrich Assländer, 2007
- *Leiderschap met hart en ziel*, Johan Verstraeten, 2003

Marianne Molenaar werkt als adviseur bij Andersson Elffers Felix. Ze werkt aan vraagstukken die te maken hebben met zorg voor mensen. Daarin is ze scherp op wat het beleid en de wijze van organiseren betekenen voor mensen in een kwetsbare positie. Naast haar advieswerk is zij bestuurslid bij retraitecentrum de Spil.

